

energiavirasto energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av
Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the
Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

Dokumentet är daterat: 11.06.2019

The document is dated:

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tarvo Siukola

Pvm / Datum / Date: 11.06.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 11.06.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Tämä paketti koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta paket består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

[Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

[THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >](#)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu EU-direktiivin [1999/93/EY] mukaisella allekirjoituksella.

Detta dokument innehåller elektroniska signaturer enligt EU-direktivet [1999/93/EG] om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer.

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures [Directive 1999/93/EC]

Fingrid Oyj
PL 503
00101 Helsinki

Fingrid Oyj:n ehdotus käytönpalautuspalvelujen tarjoajille asetettavista ehdoista ja edellytyksistä 11.12.2018

Päätös Fingrid Oyj:n ehdotukseen käytönpalautuspalvelujen tarjoajille asetettavista ehdoista ja edellytyksistä

Asianosainen

Fingrid Oyj

Vireilletulo

11.12.2018

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa Fingrid Oyj:n 11.12.2018 toimittaman ehdotuksen käytönpalautuspalvelujen tarjoajille asetettavista ehdoista ja edellytyksistä

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Komission sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevasta verkkosäännöstä antaman asetuksen (EU) 2017/2196 artiklan 4 kohdan 4 mukaisesti kunkin siirtoverkonhaltijan on laadittava viimeistään 18 päivänä joulukuuta 2018 ehdotus ehdoista ja edellytyksistä, jotka koskevat sopimus pohjaista toimimista käytönpalautuspalvelun tarjoajana. Verkkosäännön mukaisesti ehdotuksessa on määriteltävä vähintään:

- a) tarjottavan palvelun ominaispiirteet;
- b) mahdollisuus yhteenliittämiseen ja sitä koskevat ehdot; ja
- c) käytönpalautuspalvelujen tarjoajien osalta pimeäkäynnistys- ja saarekekäyttöominaisuudella varustettujen voimalähteiden tavoiteltu maantieteellinen jakautuminen.

Verkkosäännön artiklan 2 kohdan b) mukaisesti siirtoverkonhaltijan on annettava ehdotus ehdoista ja edellytyksistä, jotka koskevat sopimus pohjaista toimimista käytönpalautuspalvelujen tarjoajana, Energiaviraston hyväksyttäväksi direktiivin

2009/72/EY 37 artiklan mukaisesti. Fingrid Oyj toimitti ehdotuksen Energiaviraston hyväksyttäväksi määräaikaan mennessä 11.12.2018.

Fingrid on esitellyt ehdotuksen sisältöä 23.10.2018 järjestetyssä webinaarissa sekä järjestänyt ehdotuksesta julkisen kuulemisen 23.10-26.11.2018. Kuulemisen aikana Fingrid ei vastaanottanut ehdotuksesta yhtään kommenttia.

Energiaviraston toimivalta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 35 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi kansallinen sääntelyviranomaisella tasolla.

Lain Energiavirastosta (870/2013) 1 §:n 2 momentin mukaan Energiavirasto hoitaa kansalliselle sääntelyviranomaiselle kuuluvat tehtävät, joista säädetään:

3) sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY, jäljempänä sähkömarkkinadirektiivi, nojalla annetuissa, suuntaviivoja koskevissa komission asetuksissa tai päätöksissä.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Komission asetus (EU) 2017/2196 sähköverkon hätätilaa ja käytönpalautusta koskevista (ER) verkkosäännöistä

ER verkkosäännön 1 artiklan mukaan:

”Käyttövarmuuden turvaamiseksi ja häiriön laajenemisen tai pahenemisen estämiseksi, jotta voidaan välttää laajamittainen häiriö ja suurhäiriötila ja mahdollistetaan sähköjärjestelmän tehokas ja nopea käytönpalautus hätä- tai suurhäiriötilasta, tässä asetuksessa määritetään verkkosääntö, jossa asetetaan seuraavia näkökohtia koskevat vaatimukset:

- a) siirtoverkonhaltijoiden toteuttama hätä-, suurhäiriö- ja palautustilojen hallinta;
- b) verkon käytön unionin laajuinen koordinointi hätä-, suurhäiriö- ja palautustilassa;
- c) simulaatiot ja kokeet, joilla varmistetaan yhteenliitettyjen siirtoverkkojen luotettava, tehokas ja nopea palautus normaalitilaan hätä- tai suurhäiriötilasta;
- d) tarvittavat välineet, laitteet ja tilat, joilla varmistetaan yhteenliitettyjen siirtoverkkojen luotettava, tehokas ja nopea palautus normaalitilaan hätä- tai suurhäiriötilasta.”

ER verkkosäännön 2 artiklan mukaan:

” 1. Tätä asetusta sovelletaan siirtoverkonhaltijoihin, jakeluverkonhaltijoihin, merkittäviin verkkokäyttäjiin, järjestelmän varautumispalvelujen tarjoajiin, käytönpalautuspalvelujen tarjoajiin, tasevastaaviin, tasehallintapalvelujen tarjoajiin, nimettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin sekä muihin tahoihin, jotka on nimetty

markkinatoimintojen toteuttajiksi komission asetuksen (EU) 2015/1222 (1) ja komission asetuksen (EU) 2016/1719 (2) mukaisesti.

2. Tätä asetusta sovelletaan erityisesti seuraaviin merkittäviin verkonkäyttäjiin:

a) komission asetuksen (EU) 2016/631 (3) 5 artiklassa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti tyyppiin C tai D luokitellut olemassa olevat ja uudet sähköntuotantomoduulit;

b) asetuksen (EU) 2016/631 5 artiklassa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti tyyppiin B luokitellut olemassa olevat ja uudet sähköntuotantomoduulit, kun ne on määritelty merkittäviksi verkonkäyttäjiksi 11 artiklan 4 kohdan ja 23 artiklan 4 kohdan mukaisesti;

c) olemassa olevat ja uudet siirtoverkkoon liitetyt kulutuslaitokset;

d) olemassa olevat ja uudet siirtoverkkoon liitetyt suljetut jakeluverkot;

e) asetuksen (EU) 2017/1485 IV osan 8 osaston mukaisesti sähköntuotantomoduulien tai kulutuslaitosten ajojärjestyksen uudelleenmäärittelyä aggregoimalla tarjoavat tahot ja pätötehoreservien tarjoajat; ja

f) komission asetuksen (EU) 2016/1447 (1) 4 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen vaatimusten mukaiset olemassa olevat ja uudet suurjännitteiset tasasähköjärjestelmät (HVDC-järjestelmät) ja tasasähköön liitetyt suuntaajakytketyt voimalaitokset.

3. Tätä asetusta sovelletaan olemassa oleviin ja uusiin tyyppin A sähköntuotantomoduuleihin asetuksen (EU) 2016/631 5 artiklassa vahvistettujen vaatimusten mukaisesti, muihin kuin 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin olemassa oleviin ja uusiin tyyppin B sähköntuotantomoduuleihin, sekä olemassa oleviin ja uusiin kulutuksen joustoa tarjoaviin kulutuslaitoksiin, suljettuihin jakeluverkkoihin ja kolmannsiin osapuoliin, kun ne luokitellaan järjestelmän varautumispalvelujen tarjoajiksi tai käytönpalautuspalvelun tarjoajiksi 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen tyyppien A ja B sähköntuotantomoduulit sekä kulutuksen joustoa tarjoavat kulutuslaitokset ja suljetut jakeluverkot voivat täyttää tämän asetuksen vaatimukset joko suoraan tai kolmannen osapuolen välityksellä 4 artiklan 4 kohdan nojalla vahvistettujen vaatimusten mukaisesti.

5. Tätä asetusta sovelletaan merkittävän verkonkäyttäjän, järjestelmän varautumispalvelujen tarjoajan tai käytönpalautuspalvelujen tarjoajan energianvarastointiyksiköihin, joita voidaan käyttää järjestelmän tasapainottamiseen, sillä edellytyksellä, että ne on yksilöity tällaisiksi yksiköiksi järjestelmän varautumissuunnitelmissa, käytönpalautussuunnitelmissa tai asiaa koskevissa palvelusopimuksissa.”

ER verkkosäännön 4 artiklan mukaan:

” 1. Jäsenvaltioiden, sääntelyviranomaisten, toimivaltaisten elinten ja verkonhaltijoiden on tätä asetusta soveltaessaan

a) sovellettava suhteellisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita;

- b) varmistettava avoimuus;
  - c) sovellettava periaatetta, jonka mukaan suurin kokonaistehokkuus ja alhaisimmat kokonaiskustannukset optimoidaan kaikkien asianomaisten osapuolten kesken;
  - d) varmistettava, että siirtoverkonhaltijat hyödyntävät, niin pitkälti kuin mahdollista, markkinapohjaisia mekanismeja verkon käyttövarmuuden ja stabiilisuuden varmistamiseksi;
  - e) noudatettava teknisiä, oikeudellisia ja henkilöiden turvallisuuteen ja laitosten turvaamiseen liittyviä rajoituksia;
  - f) kunnioitettava paikalliselle siirtoverkonhaltijalle annettua vastuuta varmistaa käyttövarmuus, myös kansallisessa lainsäädännössä vaaditulla tavalla;
  - g) kuultava asianomaisia jakeluverkonhaltijoita ja otettava huomioon niiden järjestelmään mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset; ja
  - h) otettava huomioon sovitut eurooppalaiset standardit ja tekniset spesifikaatiot.
2. Kunkin siirtoverkonhaltijan on annettava seuraavat ehdotukset asianomaisen sääntelyviranomaisen hyväksyttäväksi direktiivin 2009/72/EY 37 artiklan mukaisesti:
- a) 4 kohdan mukaiset ehdot ja edellytykset, jotka koskevat sopimuspohjaista toimimista järjestelmän varautumispalvelujen tarjoajana;
  - b) 4 kohdan mukaiset ehdot ja edellytykset, jotka koskevat sopimuspohjaista toimimista käytönpalautuspalvelujen tarjoajana;
  - c) siirtoverkonhaltijoiden 11 artiklan 4 kohdan c alakohdan ja 23 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaisesti laatima luettelo merkittävistä verkonkäyttäjistä, jotka vastaavat asetuksissa (EU) 2016/631, (EU) 2016/1388 ja (EU) 2016/1447 vahvistetuista pakollisista vaatimuksista ja/tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvien toimenpiteiden toteuttamisesta omissa laitoksissaan, ja luettelo toimenpiteistä, jotka näiden merkittävien verkonkäyttäjien on toteutettava;
  - d) 11 artiklan 4 kohdan d alakohdassa ja 23 artiklan 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettu luettelo ensisijaisista merkittävistä verkonkäyttäjistä tai niiden määrittelyyn sovelletut periaatteet sekä ensisijaisten merkittävien verkonkäyttäjien irtikytkemistä ja käytön palautusta koskevat ehdot ja edellytykset, jollei niitä ole määritellyt jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä;
  - e) 36 artiklan 1 kohdan mukaiset markkinatoimintojen keskeytystä ja palautusta koskevat säännöt;
  - f) 39 artiklan 1 kohdan mukaiset taseselvitystä ja säätöenergian selvitystä koskevat erityissäännöt tapauksessa, jossa markkinatoiminnot keskeytetään;
  - g) 43 artiklan 2 kohdan mukainen testisuunnitelma.

3. Jos jäsenvaltio on niin säätänyt, 2 kohdan a–d ja g alakohdassa tarkoitetut ehdotukset voidaan antaa muun elimen kuin sääntelyviranomaisen hyväksyttäväksi. Sääntelyviranomaisten ja jäsenvaltioiden tämän kohdan nojalla nimeämien elinten on tehtävä 2 kohdassa tarkoitettuja ehdotuksia koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun siirtoverkonhaltija on esittänyt ehdotuksen.

4. Järjestelmän varautumispalvelujen tarjoajana ja käytönpalautuspalvelujen tarjoajana toimimista koskevat ehdot ja edellytykset on vahvistettava joko kansallisessa lainsäädännössä tai sopimus pohjaisesti. Jos ne vahvistetaan sopimus pohjaisesti, kunkin siirtoverkonhaltijan on laadittava viimeistään 18 päivänä joulukuuta 2018 asiaankuuluvia ehtoja ja edellytyksiä koskeva ehdotus, jossa on määriteltävä vähintään

a) tarjottavan palvelun ominaispiirteet;

b) mahdollisuus yhteenliittämiseen ja sitä koskevat ehdot; ja

c) käytönpalautuspalvelujen tarjoajien osalta pimeäkäynnistys- ja saarekekäyttö-ominaisuudella varustettujen voimalahteiden tavoiteltu maantieteellinen jakautuminen.

...

7. Jos siirtoverkonhaltija katsoo, että 3 kohdan mukaisesti hyväksytyt asiakirjat on muutettava, muutosehdotukseen sovelletaan 2–5 kohdassa säädettyjä vaatimuksia. Muutosta ehdottavien siirtoverkonhaltijoiden on tarvittaessa otettava huomioon voimalaitoksen omistajien, kulutuslaitoksen omistajien ja muiden sidosryhmien oikeudet odotukset, jotka perustuvat alun perin määriteltyihin tai sovittuihin vaatimuksiin tai menetelmiin.

8. Mikä tahansa osapuoli voi tehdä valituksen liittymispisteen verkonhaltijasta tai paikallisesta siirtoverkonhaltijasta kyseiselle liittymispisteen verkonhaltijalle tai paikalliselle siirtoverkonhaltijalle tämän asetuksen mukaisesti kuuluvien velvoitteiden tai sen tekemien päätösten suhteen, ja se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, jonka on riitojenratkaisuviranomaisena tehtävä asiasta päätös kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomainen pyytää lisätietoja. Tätä pidennettyä määräaika voidaan pidentää edelleen valituksen tekijän suostumuksella. Sääntelyviranomaisen päätös on sitova, paitsi jos ja siihen saakka kun se kumotaan muutoksenhaussa.”

ER verkkosäännön 5 artiklan mukaan:

” 1. Kun tässä asetuksessa säädetään, että siirtoverkonhaltijan on kuultava asianomaisia osapuolia määrittelemistään toimista ennen reaaliaikaa tai reaaliajassa, sovelletaan seuraavaa menettelyä:

a) siirtoverkonhaltijan on oltava yhteydessä ainakin niissä tämän asetuksen artikloissa yksilöityihin osapuoliin, joissa edellytetään kuulemistä;

b) siirtoverkonhaltijan on selitettävä kuulemisen sekä päätöksen, joka sen on tehtävä, syy ja tavoite;

c) siirtoverkonhaltijan on koottava a alakohdassa tarkoitetuilta osapuolilta kaikki merkitykselliset tiedot ja niiden arviointi;

d) siirtoverkonhaltijan on otettava asianmukaisesti huomioon kuultujen osapuolten kannat, tilanteet ja rajoitteet;

e) siirtoverkonhaltijan on ennen päätöksen tekemistä selitettävä kuulluille osapuolille, miksi niiden kannat on otettu huomioon tai jätetty huomioimatta.

2. Kun tässä asetuksessa säädetään, että siirtoverkonhaltijan on koordinoitava toimien toteuttamista reaaliajassa useiden osapuolten kanssa, sovelletaan seuraavaa menettelyä:

a) siirtoverkonhaltijan on oltava yhteydessä ainakin niissä tämän asetuksen artikloissa yksilöityihin osapuoliin, joissa edellytetään reaaliaikaista koordinoitua;

b) siirtoverkonhaltijan on selitettävä koordinoinnin ja toteutettavien toimien syy ja tavoite;

c) siirtoverkonhaltijan on annettava alustava ehdotus toimista, jotka kunkin osapuolen on toteutettava;

d) siirtoverkonhaltijan on koottava a alakohdassa tarkoitetuilta osapuolilta kaikki merkitykselliset tiedot ja niiden arviointi;

e) siirtoverkonhaltijan on annettava lopullinen ehdotus toimista, jotka kunkin osapuolen on toteutettava, ottaen asianmukaisesti huomioon asianomaisten osapuolten kannat, tilanteet ja rajoitteet ja asettamalla osapuolille määräaika, johon mennessä ne voivat ilmaista vastustavansa siirtoverkonhaltijan ehdottamia toimia;

f) jos asianomaiset osapuolet eivät vastusta siirtoverkonhaltijan ehdottamien toimien toteuttamista, kunkin osapuolen, siirtoverkonhaltija mukaan lukien, on toteutettava toimet ehdotuksen mukaisesti;

g) kun yksi tai useampi osapuoli kieltäytyy siirtoverkonhaltijan ehdottamasta toimesta asetettuun määräaikaan mennessä, siirtoverkonhaltijan on annettava ehdotettu toimi asianomaisten viranomaisen päätettäväksi ja esitettävä perustelut siirtoverkonhaltijan ehdottaman toimen syyille ja tavoitteille ja arvioinnille sekä osapuolten kannat;

h) jos asiaa ei voida antaa asianomaisten viranomaisen käsiteltäväksi reaaliajassa, siirtoverkonhaltijan on käynnistettävä vastaava toimi, jolla on mahdollisimman pieni vaikutus tai ei lainkaan vaikutusta osapuoliin, jotka kieltäytyivät toteuttamasta ehdotettua tointa.

3. Osapuoli voi kieltäytyä toteuttamasta reaaliaikaisia toimia, joita siirtoverkonhaltija on ehdottanut 2 kohdassa kuvatun koordinoitimenettelyn mukaisesti, jos se voi perustella, että ehdotettu toimi johtaisi yhden tai useamman teknisen, oikeudellisen tai henkilöiden turvallisuuteen tai laitosten turvaamiseen liittyvän rajoituksen rikkomiseen."

ER verkkosäännön 7 artiklan mukaan:

" 1. Paikallisten siirtoverkonhaltijoiden on kuultava sidosryhmiä, myös kunkin jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia, ehdotuksista, joille on saatava hyväksyntä 4 artiklan 2 kohdan a, b, e, f ja g alakohdan mukaisesti. Kuulemisen on kestettävä vähintään yhden kuukauden.

2. Paikallisten siirtoverkonhaltijoiden on otettava järjestetyissä kuulemisissa ilmaistut sidosryhmien näkemykset asianmukaisesti huomioon ennen ehdotusluonnoksen antamista hyväksyttäväksi. Kaikissa tapauksissa on annettava vankat perustelut sille, kuinka sidosryhmien näkemykset on otettu huomioon tai jätetty huomiomatta, ja ne on julkaistava viipymättä ennen ehdotuksen julkaisemista tai yhtä aikaa sen julkaisemisen kanssa."

ER verkkosäännön 23 artiklan mukaan:

" 1. Kunkin siirtoverkonhaltijan on viimeistään 18 päivänä joulukuuta 2018 laadittava käytönpalautussuunnitelma ja kuultava sitä laatiessaan asianomaisia jakeluverkonhaltijoita, merkittäviä verkkokäyttäjiä, kansallisia sääntelyviranomaisia tai 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja tahoja, viereisiä siirtoverkonhaltijoita ja muita siirtoverkonhaltijoita synkronialueellaan.

...

4. Käytönpalautumissuunnitelmaan on erityisesti sisällyttävä seuraavat osatekijät:

a) luettelo toimenpiteistä, jotka siirtoverkonhaltijan on toteutettava laitteistoissaan;

b) luettelo toimenpiteistä, jotka jakeluverkonhaltijoiden on toteutettava, sekä jakeluverkonhaltijoista, jota ovat vastuussa näiden toimenpiteiden toteuttamisesta laitteistoissaan;

c) luettelo merkittävistä verkkokäyttäjistä, jotka ovat vastuussa asetuksessa (EU) 2016/631, asetuksessa (EU) 2016/1388 ja asetuksessa (EU) 2016/1447 vahvistetuista pakollisista vaatimuksista tai kansallisesta lainsäädännöstä johtuvien toimenpiteiden toteuttamisesta laitteistoissaan, sekä luettelo toimenpiteistä, jotka näiden merkittävien verkkokäyttäjien on toteutettava;

d) luettelo ensisijaisista merkittävistä verkkokäyttäjistä sekä niiden irtikytkemistä ja käytön palautusta koskevat ehdot ja edellytykset; ja

e) luettelo sähköasemista, jotka ovat olennaisen tärkeitä käytönpalautussuunnitelman toimenpiteiden kannalta;

f) sellaisten siirtoverkonhaltijan vastuualueella olevien voimalähteiden lukumäärä, joka tarvitaan sen järjestelmän käytön palauttamiseen bottom up -käytönpalautusstrategiassa, ja joissa on pimeäkäynnistysominaisuus, nopea jälleentahdistusominaisuus (omakäyttötoiminnan avulla) ja saarekekäyttöominaisuus; ja

g) kunkin luetellun toimenpiteen toteuttamisen määräaika.

5. Käytönpalautumissuunnitelmaan on sisällyttävä vähintään seuraavat III luvussa määritellyt tekniset ja organisatoriset toimenpiteet:

- a) 2 jakson mukainen käytönpalautusmenettely;
  - b) 3 jakson mukainen taajuudenhallintamenettely; ja
  - c) 4 jakson mukainen tahdistusmenettely.
6. Käytönpalautussuunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden on oltava seuraavien periaatteiden mukaisia:
- a) niillä on oltava mahdollisimman pieni vaikutus verkon käyttäjiin;
  - b) niiden on oltava taloudellisesti tehokkaita;
  - c) vain tarpeelliset toimenpiteet on aktivoitava; ja
  - d) ne eivät saa saattaa yhteenliitettyjä siirtoverkkoja hätätilaan tai suurhäiriötilaan.”

Perustelut

Fingrid Oyj toimitti ehdotuksen käytönpalautuspalvelujen tarjoajille asetettavista ehdoista ja edellytyksistä Energiavirastoon määräaikaan mennessä 11.12.2018. Ennen ehdotuksen toimittamista hyväksyttäväksi Fingrid on kuullut sidosryhmiä verkkosäännön edellyttämällä tavalla.

Energiavirasto katsoo, että ehdotuksessa on määritelty riittävällä tarkkuudella verkkosäännön edellyttämät vähimmäisvaatimukset tarjottavan palvelun ominaispiirteistä, yhteenliittämismahdollisuudesta ja sitä koskevista ehdoista sekä käytönpalautuspalvelujen tarjoajien pimeäkäynnistys- ja saarekekäyttöominaisuudella varustettujen voimalähteiden tavoitellusta maantieteellinen jakautumisesta.

Energiavirasto katsoo, että Fingridin 11.12.2018 toimittama ehdotus käytönpalautuspalvelujen tarjoajille asetettavista ehdoista ja edellytyksistä täyttää ER verkkosäännön vaatimukset sekä tavoitteet.

Sovelletut säännökset

Komission asetus (EU) 2017/2196 1 artikla, 2 artikla, 4 artikla, 5 artikla, 7 artikla, 23 artikla

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 36 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet Valitusosoitus Markkinaoikeuteen
Ehdot ja edellytyksen käytönpalautuspalvelun tarjoajille

Jakelu   Fingrid Oyj

Tiedoksi

Valitusosoitus

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

Faksi: 029 56 43314
Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Fingrid Oyj

Ehdot ja edellytykset käytönpalautuspalvelujen tarjoajille

11.12.2018

11.12.2018

Sisällysluettelo

1	Johdanto	3
2	Määritelmät	3
3	Käytönpalautuspalvelun hankinta	3
4	Käytönpalautuspalvelun käyttäminen	4
5	Käytönpalautuspalvelun ominaisuudet	4
5.1	Käytönpalautusresurssin soveltuvuuden arviointi	4
5.2	Käytönpalautusresurssin yleiset vaatimukset	4
5.3	Käytönpalautuspalvelun sisältö	5
6	Käytönpalautuspalvelun ominaisuuksien todentaminen	5
7	Ehtojen rikkominen	5
7.1	Käytönpalautuspalvelun ominaisuuksien tarkistus.....	5
7.2	Sopimuksen purku	5
8	Voimaantulo	6

11.12.2018

1 Johdanto

Tämä asiakirja määrittelee Euroopan Komission sähköjärjestelmän hätätilaa ja käytönpalautusta koskevasta verkkosäännöstä antaman asetuksen (Network code on Electricity Emergency and Restoration, COMMISSION REGULATION (EU) 2017/2196), Sähköjärjestelmän hätätilaa ja käytönpalautusta koskeva verkkosääntö) mukaisesti Fingrid Oyj:n (jäljempänä Fingrid) ehdot ja edellytykset käytönpalautuspalvelujen tarjoajille.

Tämän asiakirjan sisältämiä ehtoja ja edellytyksiä *käytönpalautuspalveluiden tarjoajille* sovelletaan kaikille *käytönpalautuspalveluiden tarjoajille*.

2 Määritelmät

Tässä asiakirjassa käytetään seuraavia määritelmiä:

Käytönpalautuspalveluilla tarkoitetaan palveluita, joita Fingrid käyttää suurhäiriön jälkeisessä käytönpalautuksessa edistääkseen *käytönpalautussuunnitelman* toteutumista.

Käytönpalautusresurssilla tarkoitetaan sähkölaitteistoa, jolla *käytönpalautuspalvelua* toteutetaan.

Käytönpalautuspalvelun tarjoajalla tarkoitetaan osapuolta, jolla on voimassa oleva sopimus Fingridin kanssa *käytönpalautuspalvelujen* tarjoamisesta.

Käytönpalautussuunnitelma tarkoitetaan kaikkia teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joita tarvitaan sähköjärjestelmän palauttamiseksi normaalitilaan suurhäiriön jälkeen.

Mitoitusteholla tarkoitetaan Fingridin määrittämien Voimalaitosten järjestelmätekniisten vaatimusten (VJV) mukaista *mitoitustehoa*.

Pimeäkäynnistysominaisuudella tarkoitetaan niin kutsuttua black-start ominaisuutta, jonka avulla kantaverkon ollessa jännitteetön esimerkiksi laajan sähköverkkohäiriön seurauksena *käytönpalautusresurssi* pystyy ilman ulkopuolista apua antaman jännitteen Fingridin omistamaan kantaverkkoon.

Saarekekäyttöominaisuudella tarkoitetaan *käytönpalautusresurssin* kykyä toimia itsenäisesti tai yhteiskäytössä muun sähköjärjestelmän kanssa saarekkeessa ylläpitäen saarekkeen tehotasapainoa ja jännitettä.

Voimalaitoksella tarkoitetaan Fingridin määrittämien Voimalaitosten järjestelmätekniisten vaatimusten (VJV) mukaista *voimalaitosta*.

3 Käytönpalautuspalvelun hankinta

Fingrid ja *käytönpalautuspalvelun tarjoaja* sopivat *käytönpalautuspalvelusta* erillisellä sopimuksella.

Fingrid hankkii *käytönpalautussuunnitelmissaan* tarvittavat *käytönpalautuspalvelut* sellaisilta *käytönpalautuspalvelujen tarjoajilta*, joiden *käytönpalautusresurssit* soveltuvat aktivoitaviksi Fingridin *käytönpalautussuunnitelmissa* ja edistävät *käytönpalautussuunnitelmien* tavoitteita.

11.12.2018

4 Käytönpalautuspalvelun käyttäminen

Fingrid ja *käytönpalautuspalvelun tarjoaja* sopivat erikseen *käytönpalautuspalvelun* käyttämisestä sekä siihen liittyvistä menettelyistä ja toimintamalleista.

5 Käytönpalautuspalvelun ominaisuudet

5.1 Käytönpalautusresurssin soveltuvuuden arviointi

Käytönpalautustilanteessa sähköverkon ominaisuudet poikkeavat normaalitilanteesta ja ominaisuuksiin vaikuttavat myös sähköjärjestelmän alueelliset ominaisuudet. Tämän vuoksi Fingrid arvioi *käytönpalautusresurssin* soveltuvuuden tapauskohtaisesti huomioiden lukujen 5.2 ja 5.3 asettamat vaatimukset *käytönpalautusresurssille* sekä *käytönpalautuspalvelun* sisällölle.

Käytönpalautusresurssin soveltuvuutta arvioidessa huomioidaan kaikkien Fingridin käytettävissä olevien *käytönpalautusresurssien* sekä *käytönpalautussuunnitelman* kannalta olennaisten sähkölaitteistojen maantieteellinen hajautus sekä sijainti suhteessa kantaverkkoon ja merkittäviin sähkönkulutuskohteisiin. Tavoitteena on, että *käytönpalautusresurssseja* on käytettävissä maantieteellisesti ja sähköjärjestelmän rakenne sekä merkittävät kulutuskeskittymät huomioiden eripuolilla Fingridin vastuualuetta.

5.2 Käytönpalautusresurssin yleiset vaatimukset

Käytönpalautusresurssien tulee täyttää Fingridin määrittelemät *Voimalaitosten järjestelmätekniset vaatimukset (VJV)*.

Käytönpalautuspalveluita voidaan toteuttaa sekä yksittäisillä yksiköillä että eri yksiköistä yhteenliitetyillä Fingridin *käytönpalautussuunnitelmiin* soveltuvilla *käytönpalautusresurssseilla*. *Käytönpalautusresurssseja* yhteenliitettäessä kokonaisuuden tulee muodostaa Fingridin asettamien *Voimalaitosten järjestelmäteknisten vaatimusten (VJV)* mukaisesti *Voimalaitos*.

Fingrid arvioi sähkölaitteiston soveltuvuuden *käytönpalautusresurssiksi* huomioiden *käytönpalautussuunnitelmien* ja *käytönpalautuspalveluiden* vaatimukset. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti sähkölaitteiston *mitoitusteho*, säätöominaisuudet ja muut tekniset ominaisuudet, jotka ovat *käytönpalautussuunnitelman* ja *käytönpalautuspalvelun* kannalta olennaisia.

Käytönpalautusresurssin liittynän kantaverkkoon tulee olla sellainen, että resurssia pystytään välittömästi hyödyntämään *käytönpalautussuunnitelmassa*.

Fingrid määrittää *käytönpalautusresurssilta* toimitettavat reaaliaikaiset tiedot ja rakenteelliset tiedot sekä mahdolliset ohjaussignaalit tapauskohtaisesti. Rakenteelliset tiedot sisältävät tietoja esimerkiksi *käytönpalautusresurssien* sähköisistä arvoista, säätöjärjestelmien rakenteesta, suojauksesta ja sen asetteluista.

11.12.2018

5.3 Käytönpalautuspalvelun sisältö

Fingrid määrittelee tapauskohtaisesti *käytönpalautuspalvelun* yksityiskohtaisen sisällön ja siinä käytettävien *käytönpalautusresurssien* ominaisuudet perustuen Fingridin *käytönpalautussuunnitelmien* tarpeisiin.

Käytönpalautuspalveluun tulee sisältyä *pimeäkäynnistysominaisuus*, jonka aktivoinnin jälkeen *käytönpalautusresurssin* tulee kyetä antamaan jännite kantaverkkoon erikseen sovitulla menettelyillä *käytönpalautussuunnitelman* mukaisesti.

Erikseen sovittaessa *käytönpalautuspalveluun* sisältyy myös *saarekekäyttöominaisuus*. Tällöin *käytönpalautusresurssin* tulee kyetä toimimaan itsenäisesti tai yhteiskäytössä muun sähköjärjestelmän kanssa saarekkeessa ylläpitäen saarekkeen tehotasapainoa ja jännitettä *käytönpalautussuunnitelman* mukaisesti.

6 Käytönpalautuspalvelun ominaisuuksien todentaminen

Käytönpalautuspalvelun ominaisuudet todennetaan soveltuvin mittauksin ja kokein. Fingrid ja *käytönpalautuspalvelun tarjoaja* sopivat mittauksien ja kokeiden laajuuden sisältäen vähintään seuraavat osa-alueet:

1. *Pimeäkäynnistysominaisuuden* toiminta mukaan lukien jännitteenantokyky erikseen sovittavassa laajuudessa.
2. *Saarekekäyttöominaisuus* erikseen sovittavassa laajuudessa.

Fingridillä on halutessaan mahdollisuus vaatia mittausten ja kokeiden tai niiden osan uusimista vuosittain. Mittausten ja kokeiden suorittamisesta sekä niiden kustannuksista sovitaaan erikseen Fingridin ja *käytönpalautuspalvelun tarjoajan* kesken.

7 Ehtojen rikkominen

7.1 Käytönpalautuspalvelun ominaisuuksien tarkistus

Fingridillä on oikeus tarkistaa *käytönpalautuspalvelun* tuottamiseen käytettävien *käytönpalautusresurssien* ominaisuudet. Mikäli Fingridin tekemän seurannan perusteella näyttää siltä, ettei *käytönpalautuspalvelun tarjoaja* ole ylläpitänyt sovittuja ominaisuuksia, tulee *käytönpalautuspalvelun tarjoajan* 30 päivän kuluessa antaa Fingridin pyytämä selvitys palvelun ylläpitoa koskevista puutteista.

Jos selvitys edellyttää ominaisuuksien tarkistusta Fingridin vaatimuksesta tehtävin mittauksin ja niissä todetaan *käytönpalautuspalvelun* täyttävien voimassaolevat vaatimukset, vastaa mittausten kustannuksista Fingrid. Muutoin kustannuksista vastaa *käytönpalautuspalvelun tarjoaja*.

7.2 Sopimuksen purku

Fingridillä on oikeus purkaa sopimus *käytönpalautuspalveluista*, jos *käytönpalautuspalvelun tarjoaja* syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen. Purkuoikeuden ehdot sovitaaan tarkemmin sopimuksessa.

11.12.2018

8 Voimaantulo

Näiden ehtojen ja edellytysten soveltaminen alkaa Energiaviraston vahvistettua tämän asiakirjan, kuitenkin aikaisintaan 18.12.2018.